

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2039/2020
22.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић, Јелице Бојанић Керкез, Бисерке Живановић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Сафет Чоловић, адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ, обојице из ..., чији је заједнички пуномоћник Ервин Бачевац, адвокат из ..., ради утврђења ништавости уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3184/19 од 08.10.2019. године, у седници већа одржаној дана 22.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3184/19 од 08.10.2019. године, као о изузетно дозвољеној.

УСВАЈА СЕ ревизија тужених, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3184/19 од 08.10.2019. године и пресуда Основног суда у Новом Пазару, Судска јединица у Тутину П 1020/17 од 27.05.2019. године, тако што **СЕ ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев да се утврди да је ништав уговор о доживотном издржавању, закључен између ГГ из ..., као примаоца издржавања и тужених, као давалаца издржавања, пред нотаром Нецадом Капицићем из ... ОПУ-IP ../11 од 16.09.2011. године, којим је прималац издржавања ГГ уговарачу ББ оставио власничке уделе у Републици Србији, место ..., на непокретностима из листова непокретности бр. .. КО ..., .. КО ... и .. КО ..., као и да се утврди да оставинску масу оставиоца ГГ представљају и непокретности из листа непокретности бр. .. КО ..., сувласнички део од 2/30 од кп. бр. .. и .., укупне површине 6.64.94 ха; из листа непокретности бр. .. КО ..., сувласнички део од 2/30 од кп. бр. .. и .., укупне површине 1.25.45 ха и из листа непокретности бр. .. КО ..., сувласнички део од 12/180 од кп. бр. ..., .., .., .. и .., укупне површине 0.98.17 ха.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженима солидарно накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 46.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправке пресуде.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3184/19 од 08.10.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба тужених и потврђена пресуда Основног суда у Новом Пазару, Судска јединица у Тутину П 1020/17 од 27.05.2019. године, којом је, ставом првим изреке усвојен тужбени захтев, утврђено да је ништав уговор о доживотном издржавању закључен између ГГ из ..., као примаоца издржавања и тужених, као давалаца издржавања, пред нотаром Нецадом Капицићем из ...ОРУ-ПР ../11 од 16.09.2011. године, којим је прималац издржавања ГГ уговарачу ББ оставио власничке уделе у Републици Србији, место ..., на непокретностима из листова непокретности бр. .. КО ..., .. КО ... и .. КО ..., ставом другим изреке утврђено је да оставинску масу оставиоца ГГ представљају и непокретности из листа непокретности бр. .. КО ..., сувласнички део од 2/30 од кп. бр. .. и .., укупне површине 6.64.94 ха, из листа непокретности бр. .. КО ..., сувласнички део од 2/30 од кп. бр. .. и .., укупне површине 1.25.45 ха и из листа непокретности бр. .. КО ..., сувласнички део од 12/180 од кп. бр. ..., ..., ..., .. и .., укупне површине 0.98.17 ха и ставом трећим изреке обавезани су тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплате износ од 102.110,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су благовремено изјавили ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

По оцени Врховног касационог суда испуњени су услови за одлучивање о ревизији тужених као о изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/2011...18/2020, у даљем тексту: ЗПП) имајући у виду ревизијске наводе да је погрешном применом материјалног права одлучено о тужбеном захтеву супротно важећој судској пракси у истој или битно сличној чињенично-правној ситуацији.

Из наведених разлога је, на основу члана 404. ЗПП, одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, уговором о доживотном издржавању, закљученим 16.09.2011. године пред нотаром Нецадом Капицић из ... сада покојни ГГ из ..., у својству примаоца издржавања, располагао је својом непокретном имовином у

корист тужених као давалаца издржавања и то, између осталог, имовином на територији Републике Србије, Општине ... у корист туженог ББ.

Тужилац тужбом тврди да је спорни уговор фиктиван, јер прималац издржавања није имао потребу да га тужени материјално помажу, па тужени нису према њему испуњавали своју уговором преузете обавезе, које притом нису у уговору јасно и прецизно дефинисане. Поред тога, тужилац тврди да уговор не може производити правно дејство из разлога што имовина којом је прималац издржавања уговором располагао није јасно и прецизно означена па се не зна којим је парцелама располагао, у којој површини и у којим листовима непокретности су непокретности уписане и у којим сувласничким уделитема. Такође, тужилац је истакао да је уговор сачињен и оверен пред ненадлежним органом, јер је сачињен пред нотаром у Сарајеву, где се имовина којом је уговором располагао у корист туженог ББ не налази.

Одлучујући о постављеном тужбеном захтеву, нижестепени судови су оценили да је спорни уговор довољно јасно дефинисан, да су у њему јасно означене обавезе давалаца издржавања, као и имовина којом се располаже, означавањем листова непокретности у којима се имовина налази, односно у којима је уписана, без обзира на то што нису означене појединачне парцеле, удели у њима и њихова површина, пошто су ти подаци јасно видљиви из листова непокретности који су саставни део предмета и који су били и основ за састављање спорног уговора о доживотном издржавању, те да из тог разлога спорни уговор није ништав. Оценили су и да уговор није фиктиван, јер из изведених доказа, посебно исказа саслушаних сведока, произлази да је примаоцу издржавања била преко потребна брига и нега и свакодневно старање о њему, коју обавезу су тужени према њему испуњавали, а посебно тужени ББ.

Међутим, нижестепени судови су применом члана 21. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља („Службени лист ФНРЈ“, БР. 43/82...46/06) и члана 195. Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“, 46/95, 101/03) утврдили да је спорни уговор ништав и да имовина на коју се уговор односи представља заоставштину сада пок. примаоца издржавања ГГ. Према датим разлозима, спорним уговором о доживотном издржавању, између осталог, је располагао имовином која се налази на територији Републике Србије, због чега је уговор, да би производио правно дејство, морао бити оверен од стране суда, како је то прописано Законом о наслеђивању, а што у конкретном случају није учињено.

Према становишту Врховног касационог суда, основано се ревизијом указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Међународни уговор је ратификован односно потврђен уговор од стране законодавних тела држава уговорница и по својој правној снази је изнад закона и подзаконских аката држава уговорница. С тога се ради правилне одлуке о постављеном тужбеном захтеву пуноважност спорног уговора морала ценити применом одредби Закона о ратификацији уговора потписаног 24.02.2005. године између Србије и Црне Горе и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима („Службени лист СЦГ“, број 6/2005) и Закона о потврђивању уговора сачињеног

26.02.2010. године између Републике Србије и Босне и Херцеговине о изменама и допунама Уговора између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима („Службени гласник РС“–међународни уговори, број 13/2010-35), важећих у време закључења уговора о доживотном издржавању, а што су нижестепени судови пропустили да учине.

Чланом 21. Закона о ратификацији уговора потписаног 24.02.2005. године између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима („Службени лист СЦГ“, број 6/2005) прописано је да јавне исправе које је саставио или издао суд или други надлежни орган једне државе уговорнице и које су снабдевене потписом и службеним печатом није потребно даље оверавати ради употребе пред органима друге државе уговорнице. Исто тако, није потребна ни даља овера приватних исправа ако је ове оверио суд или други надлежни орган. Чланом 22. истог закона је прописано да јавне исправе издате од надлежних органа једне државе уговорнице имају пред органима друге државе уговорнице исту доказну снагу као и домаће јавне исправе. Чланом 26. став 1. истог закона прописано је да ће држава уговорница признати и извршити на својој територији, под условима утврђеним овим уговором, судске одлуке донете на територији државе уговорнице и то: судске одлуке у грађанским стварима, под којима се у смислу овог уговора подразумевају и привредне и породичне ствари и судске одлуке у кривичним стварима у делу којим је одлучено о имовинско-правним захтевима. Ставом 2. истог члана прописано је да се судском одлуком у смислу става 1. овог члана сматра и поравнање закључено пред судом у грађанским стварима.

Чланом 5. Закона о потврђивању уговора сачињеног 26.02.2010. године између Републике Србије и Босне и Херцеговине о изменама и допунама Уговора између Србије и Црне Горе и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима („Службени гласник РС“–међународни уговори, број 13/2010-35) измењен је члан 26. став 2. уговора тако да се судском одлуком у смислу става 1. овог члана сматра и поравнање закључено пред судом, као и одлука другог органа која је у држави у којој је донета изједначена са судском одлуком, односно судским поравнањем, ако се њом реулишу односи у статусним породичним и имовинско-правним односима са међународним елементом.

Према члану 4. Закона о нотарима („Службене новине ФБИХ“, број 45/2002) нотарске исправе су све исправе нотара које он сачини и овери у оквиру своје надлежности, као такве су јавне исправе које важе код свих органа власти, правних лица и других институција и имају пуну доказну снагу јавне исправе о изјавама датим пред нотаром и чињеницама о којима се у њима сведочи.

Спорни уговор о доживотном издржавању, закључен је и оверен 16.09.2011. године у Сарајеву, пред нотаром Нецадом Капићић из Њиме је прималац издржавања ГГ располагао својом непокретном имовином, између осталих и имовином на територији Републике Србије, у корист туженог ББ из

Уговор о доживотном издржавању је један од наследно-правних уговора и њиме се регулишу имовинско-правни односи између примаоца и даваоца издржавања, на тај начин што се након смрти примаоца издржавања, даваоцу издржавања преносе у

својину покретне и непокретне ствари примаоца издржавања одређене у уговору као накнада за користи које је за живота прималац издржавања примао од даваоца издржавања.

Према члану 7. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља („Службени лист СФРЈ“, бр. 43/82, 72/82, „Службени лист СРЈ“, бр. 46/96, „Службени гласник РС“, бр. 46/2006) сматра се да су правни посао и правна радња у погледу облика пуноважни ако су пуноважни било по праву места где је правни посао закључен, односно правна радња предузета, било по праву које је меродавно за садржину правног посла, односно правне радње.

Из наведеног произлази да се пуноважност уговора о доживотном издржавању у погледу форме факултативно може ценити и према месту где је уговор закључен, у конкретном случају према праву Босне и Херцеговине, иако је њиме између осталог располагамо непокретностима у Републици Србији.

Имајући у виду наведено, уговор о доживотном издржавању састављен и оверен од стране нотара у Сарајеву је јавна исправа издата од надлежног органа Босне и Херцеговине као државе уговорнице Републике Србије по наведеном ратификованом међународном уговору и као таква има пред органима Републике Србије исту доказну снагу као и домаће јавне исправе. Како је уговор снабдевен потписом и службеним печатом нотара то га није било потребно даље оверавати ради употребе пред органима Републике Србије као друге државе уговорнице, да би се уговор о доживотном издржавању сматрао закљученим у прописаној форми, како то погрешно закључују нижестепени судови.

Следом наведеног тужбени захтев за утврђење ништавости уговора о доживотном издржавању и захтев за утврђење да имовина која је предмет уговора улази у оставинску масу примаоца издржавања није основан.

Како је приликом одлучивања нижестепених судова погрешно примењено материјално право, Врховни касациони суд је преиначио обе нижестепене пресуде и одбио тужбени захтев, те одлучио као у ставу другом изреке применом члана 416. став 1. ЗПП.

Имајући у виду коначан успех странака у спору, тужилац је у обавези да туженима, у оквиру граница постављеног захтева, солидарно накнади трошкове првостепеног и другостепеног поступка одмерене према врсти конкретног спора у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, и то за приступ и заступање тужених од стране адвоката на четири одржана рочишта у износу од по 7.500,00 динара (30.000,00 динара), за приступ пуномоћника адвоката на једном неодржаном рочишту у износу од 4.500,00 динара и за састав жалбе у износу од 12.000,00 динара, што све укупно чини износ од 46.500,00 динара, јер се ради о нужним и неопходним трошковима за вођење парнице.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 165. став 2. у вези чл. 153, 154. и 163. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке пресуде.

Тужиоцу не припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка, јер састав одговора на ревизију није била нужна радња за одлучивање у ревизијском поступку, па је применом члана 165. ЗПП одлучено као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа- судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић